

Heimolehden kivinen alkutaival

Kun Karjalan Sivistysseura viettää nyt satavuotisjuhliiaan, niin sen äänenkannattaja Karjalan Heimo on, jos tarkkoja ollaan, vasta 90-vuotias. Tosin se on perustettu samana vuonna kuin sitä kustantava seurakin eli vuonna 1906, mutta meneillään oleva vuosikerta on kuitenkin järjestyksessä vasta 90:s. Tämä antaa viitteitä siitä, ettei lehden tie ole ollut aivan tasainen.

Karjalan Sivistysseuran edeltäjä Vienan Karjalaisten Liitto syntyi aikana, jolloin tsaari-Venäjä oli hiljalleen toipumassa vuoden 1905 vastoinkäymisistä. Suojasää lähenee loppuaan ja otteet kovenivat. VKL:n lehti Karjalaisten Pakinoita ei saanut julkaisulupaa. Toistuvista anomuksista huolimatta painoylihallitus eväsi luvan tai viivytti sen käsittelyä. Niinpä vuoden 1906 numerot ja osa seuraavankin vuoden numeroista ilmestyi muodollisesti näyttenumeroina.

Lakkautusuhan edessä liiton johtokunta päätti maaliskuussa 1907 jatkaa lehden julkaisemista uudella nimellä. Niinpä numero 4-5/1907 ilmestyi nimellä Touonpano eli Karjalaisten kevätlehti, 6-7 nimellä Karjalaisten kesälehti, 8-9 nimellä Elonaika, 10 -11 nimellä Karjalaisten syyslehti ja numero 12 oli Karjalaisten joululehti. Näin jokainen julkaisu voitiin tulkita näyttenumeroksi, jollainen ei tarvinnut julkaisulupaa.

Vuoden 1907 päättyessä liiton johtomiehet katsoivat liian hankalaksi ja tarkoituksettomaksi julkaista äänenkannattajaa näin epäsäännöllisesti, vailla jatkuvuutta ja virallista lupaa. Siksi lehti päätettiin lopettaa alkupeiräisnimisenä ja jatkaa tilapäisjulkaisuina.

Karjalaisten Pakinoiden painosmäärä oli vuoden 1906 lopussa jo 600, nousi seuraavan vuoden aikana lähelle kahdentuhannen rajaa. Tilaa oli lähes 500. Il-

maisjakeluna meni 1500 lehteä pääasiassa rajan taakse Viaan ja Aunukseen.

Kevään 1908 kuluessa tilapäisjulkaisuja ilmestyi kaksi, Eränkävijä ja Karjalan Kävijä. Jälkimmäiselle anottiin oikeutta ilmestyä jonkin suomalaisen sanomalehden liitteenä, mutta tämäkään yritys ei onnistunut.

Umpikujasta päästiin ylioppilaiden avulla. Savo-kar-

Poliittisten olojen alati tiukentuessa sekään ei jaksanut pitemmälle. Painostus kävi niin ankaraksi, että Vienan Karjalaisten Liiton julkinen toiminta kävi mahdottomaksi; harvat johtokunnan kokouksetkin oli pidettävä salassa. – Toiminta tyrehtyi ja lehden viimeinen numero ilmestyi joulukuun 1909.

Tauko lehden ilmestymisessä jatkui lähes seitsemän

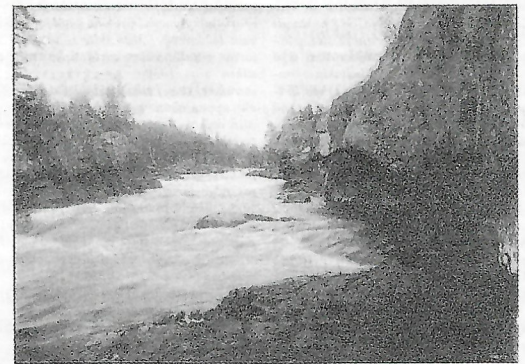
Karjalaisten Kesälehti

6-7

Toimittaja: Iivo Härkönen.

1907

Julkaisu kokonaisuudessaan 15 nroa

Kuva Pamilon keskusta. (Suomen Pohjois-Karjalasta).

Mikä on meidän tarkotuksemme.

Vuote aikoina on alkaut Venäjällä nouta kaikenharvaisia lyhytkäyksiä ja syytöksiä meitä, Vienan Karjalaisten Liittoa ja „Karjalaisten Pakinoita“ vastaan. Meitä on arvettu syyttämään kaikenlaisista, kute esim. muka luterilaisista prapapaalasta (vaikutuksesta), valtiollisista näiteläisistä (kiihotuksesta), kapitalilisen hengra leittämisestä y. m. s. Ja tänään kaiken nojalla on koetettu häntää venäläisten rivanaomaisten

huomiota puoleemme, tarkotuksella tietäjä, että meidän toimintamme tulakuluttaisiin. Ennen ollenkaan ihmettele, että tällaista on harjoitettu monitasokalaisella taholla, sillä se hän kuuluu heidän ja heidänkalttaisten ohjelmaansa: arvokis, nankia ja vääriläisten ilmituota. Mutta merkittävä on, melkällisemmattin ja valvovimmat venäläiset lehdet (ja henkilät) ovat kohtanneet usaltaneet samantuntuista kiusallista huomiota. Me emme voi asiainaitaa ymmärtää muuten, kuin että on olemassa sykkäviä väärinkäyksiä liittomme ja julkaisunamme ja niiden tarkotuksien suhteen. Ja näiden

Karjalaisten Pakinoita.

Wienan Karjalaisten äänenkannattaja ja viestin viejä.

N:o 1 (näyttenumero 2) Julaisu Tiistaina Syyskuun 11 p:nä 1906.

Tilaushinnat: 50 p. eli 30 kop. vuosittain loppuun Koko vuosikerta 2 mk. 50 p. eli 120 kop. Tilauksia vastaanottavat liiton johtokunnan jäsenet, kansantiedon ja lehtimies, jonka osote Karjalasta, Salmi.	„Wienan Karjalaisten Liiton“ julkaisu. Toimittaja IIVO HÄRKÖNEN.	Ilmoitushinnat: 1 mk. palatasentunneksi. Pöytäkirja ilmoituksesta sisällyttömästä – Ilmoituksesta vastaan otetaan 100 s. Muutoksen ilmoituksesta ja Toimitus
--	--	--

Tässä numerossa on kirjoituksia: Alkukupina, kirj. Iivo Härkönen – Wienan Karjalan koululousta, kirj. Wienan-Karjalainen – Avaruuspuhe Tampereen kokouksesta, pitäjän D. A. Hämmä – Wienan Karjalaisten kokous Tampereellä – Toivohetkenä Tampereen kokouksesta, lausunt. Timo Manner – Toivohetkenä Wienan Karjalaisten kokouksesta – Suomalaiset – Wienan vartio kirj. E. H. – Posti kaikki jollit, offit y. m. s. maissa, kirj. I. C. – Wengäläis kansas „Jäykkännen historia.“ – Pääläisöt, runo, kirj. Kytäläinen – Tans – Kappale maavirtausnäytelmä, kirj. J. K. – Pöytä pakinaa Terovetä J. H. Erkotta – Eläjä Arhupäise Mitkäläis elämästä, kirj. S. Wepäläinen – Ehdotus – Wienan kirjasto – Wienan Karjalaisten Liiton suhde – Eläjä kälän puolen, runo – Valtakunnan asoita, runo – Maastous pakinoita, kirj. Kaarlo Kuvonen – Wienan Karjalat kauppa ja kassanin rautatiet, kirj. Sampo – Ilmoitusta.

K a r j a l a. Huatopaa Meidän kumartaa maamonsa jalkaan mieheleän tahdossa – Maamonsa oikee – Arkegelin laudin edustajat I. V. Galeksi ja A. E. Isapoff – Elias Luontod, Kalevalan runon kokous – Mitkälä Arhupäiseen Laitajavon Arhupäisen puolesta.

Alkukupina.

Näin lähtevät „Karjalaisten Pakinat“ kulkemaan matia, maateroita, – Wienan viestit vierimään pitkin Pohjolan pihjoja. Saapuvat salon sisäihin, tuhevat tummiin tupiin, kysäsevät kynnnykseltä:

– Tarvittaako talossa tässä sanan hauskan haastajata, puheun puottajata; oisiko talossa tässä lukijata, taitajata ja tarkoin tajuajata? – Tässä ois lehti, meän lehti, tässä ois Karjalan pakinat

Mitä vastataan tähän kysymykseen, miten vastaanotetaan outo vieras? Sanotaanko sanalla tällä:

Tarvitaan talossa tässä sanan hauskan haastajata, onpa myös talossa tässä hyvän lehden lempijätä; – terve lehti, meän lehti, oman puolemmen pakinat!

Ja viedäänkö vieras pirtin perälle, pöydän päähän ja keräydytään tulokkaan ympärille ja aletaan kuunnella kummia sanoja, mitä hänellä kerrottavana on?

Vaan käsketäänkö jo kynnnykseltä kääntymään pois, ei sallita tupaankaan tulla; – tai ehkä otetaan vastaan, mutta oven suuhun, orren alle unohtuksiin jätetään, eikä korvaa käännätä hänen puheilleen . . .

Suuresti outoa vierasta vapauttaa lähtäessä ensi kertoja matkalle, tullessa tummille tuville, niiden uksia availemaan, kynnnyksiä kolkuttamaan. Vaikka ne tupaset ovatkin niin turtuja, ovat omia ja kynnnykset ylitse astuttuja . . . Ja vaikka ne tummien tupasten eläjät ovatkin hänen heleitä heimoansa, omaa suurta sukuaan . . .

Ottavatko omat omansa vastaan? Ottavatko myöskään uuden tulokkaan vastaan edistyneemmät eläjät, paremmilla paikoilla asujat, valkeampaan ikkunain istujat? Ei ole kumma, mitä tehtänee rajan tuolla puolen; mutta mitä tehdään rajan tällä puolella? Ymmärättäväkö veljet veljensä äänen, tahtovatko tajuta kaukaisen heimoansa kaiman? Käyvätkö Suomen suomalaiset kannattamaan rajantakaisen Kar-

jalainen osakunta oli suurlakokuvuonna 1905 jakautunut pohjalaiseksi ja karjalaiseksi osakunnaksi. Niiden molempien alue rajoittui Itä-Karjalaan ja mieliala oli Karjalalle otollinen. Niinpä julkaisulupaa anottiin vast'ikään perustetun Osakuntainvälisen karjalaiskomitean välityksellä ja sen nimissä, ja asia sai myönteisen ratkaisun.

Toukokuusta 1908 Karjalan Kävijä ilmestyi säännöllisesti kerran kuukaudessa 16-sivuisena, kesällä 32-sivuisina kaksoisnumeroina.

vuotta. Kevättalvella 1917 VKL:n kantajoukko koontui Tampereelle ja päätettiin jatkaa toimintaa entistä laajemmalla pohjalla ja uudella nimellä Karjalan Sivistysseura. Sen äänenkannattajaksi ja tiedotuslehdeksi perustettiin Karjalaisten Sanomat, jonka ensimmäinen numero ilmestyi 20.5.1917.

Uuden julkaisunkaan tie ei ollut kovin tasainen. Alussa sillä oli ongelmia julkaisuluvan saamisessa, mutta melko pian, Suomen itsenäistyttyä, tilanne kor-

